

Asia: VN/13916/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 ja 8 §:n muuttamisesta

Lausuttavaa aktiiviajan korotusosista luopumista koskevasta ehdotuksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK vastustaa hallituksen esitystä. Hallitus on jo vienyt läpi mittavat leikkaukset työttömyysturvaan sekä muuhun sosiaaliturvaan. Esityksessä on jälleen kyse uusista leikkauksista, jotka kohdistuvat samoihin ihmisiin.

Esityksen mukaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavasta peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korotusosasta sekä ansiopäivärahan korotetusta ansio-osasta luovutaan. SAK toteaa korotusosion poistamisella heikennettävän kannusteita osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin. Suurin osa korotettua ansio-osaa saavista osallistuu työttömyysturvalla omaehtoiisiin opintoihin osaamisensa ja jatkotyöllistymisensä parantamiseksi. Korotusosien poistossa on näin kyse myös koulutusleikkauksesta. Hallitus on jo poistanut työuran aikaista koulusta tukevan aikuiskoulutustuen ja nyt heikentää myös mahdollisuuksia työttömyyden aikaisiin opintoihin.

Ansiopäivärahan korotusosista on sovittu keskitetyissä työmarkkinaratkaisuisissa, ja niillä on ollut yhteys irtisanomistilanteisiin. Ikääntyneinä irtisanottujen työntekijöiden irtisanomiskorvaukset maksettiin aiemmin erorahana, kunnes eroraha siirrettiin osaksi työttömyysturvaa tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanotuille maksettavaksi työttömyysturvan korotusosaksi. Myös muutosturvakokonaisuuteen kuului irtisanotuille työttömyysturvan kautta maksettava korkeampi muutosturvan korotusosa. Eri korotusosat sulautettiin vuosien varrella yhdeksi ansiopäivärahan korotetuksi ansio-osaksi. SAK tuo esiin korotusosien poistamisen tarkoittavan näin ollen osaltaan myös irtisanomistilanteisiin liittyvien työnantajien taloudellisten vastuiden poistumista.

Siirtymäsäännöksessä ehdotetaan, että jos työllistymistä edistävä palvelu on alkanut viimeistään 30.6.2024, palvelun ajalta voitaisiin maksaa korotusosia lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta palvelun loppuun saakka. Kuitenkin kokonaisuudessaan nykyisen kaltaisesti enintään 200 päivältä.

Myöhemmin alkaneiden palveluiden osalta korotusosan maksaminen päättyisi esityksen mukaan 31.12.2024.

SAK on tuonut jo hallituksen esityksen valmistelun aikana esiin, ettei korotusosaa voi leikata takautuvasti. Hallituksen esitys on vasta lausuntokierroksella, joten 30.6. valittu päivämäärä on kohtuuton. Oikeus korotusosiin tulee poistaa kokonaisuudessaan vasta 1.1.2025 alkavista palveluista. SAK esittää hallituksen esitystä tältä osin muutettavaksi: Mikäli työllistymistä edistävä palvelu on alkanut ennen lain voimaatuloa 1.1.2025, korotusosaa voidaan nykyäänösten mukaisesti maksaa enintään 200 päivän ajalta.

SAK toteaa aiemmin päätetyn ansiopäivärahan porrastamisen leikkaavan jo syksyllä korotetun ansi-osan määrää. Pällekkäiset työttömyysturvaleikkaukset ja niiden voimaantumisten eri ajankohdat johtavat epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin.

Lausuttavaa liikkuvuusavustuksen korotusosaa koskevasta ehdotuksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus maksaa liikkuvuusavustusta korotettuna, jos työpaikka sijaistee yli 200 kilometrin päässä kotoa. SAK ei kannata esitystä.

Liikkuvuusavustuksella on merkitystä erityisesti matalapalkkaisille aloille ja pitkien etäisyyksien päähän työllistymiseen. SAK toteaa liikkuvuusavustuksen korotusosan poistamisen heikentävän toimeentuloa ja näin osaltaan työn perässä kulkemista sekä työn vastaanottamista.

Lausuttavaa osittaista työmarkkinatukea koskevista ehdotuksista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Osittaisen työmarkkinatuen vähimmäismäärää ehdotetaan pienennettäväksi nykyisestä 50 prosentista 35 prosenttiin siitä työmarkkinatuesta, jota vanhempiensa taloudessa asuvalle muutoin työmarkkinatukena maksettaisiin. Työmarkkinatuen määrä alenisi tällöin 400 eurosta 280 euroon.

SAK ei kannata esitystä. Työmarkkinatuen heikennys lisää jälleen perheiden pienituloisuutta sekä kasvattaa useiden perheiden saamaa asumis- ja toimeentulotukea.

SAK tukee esitystä siltä osin, ettei vanhempien tuloina huomioitaisi omaishoitajan hoitopalkkiota.

Muuta lausuttavaa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esityksen todetaan liittyvän hallituksen esitykseen sairauspäivärahan muutoksia ja sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointia koskevaksi lainsäädännöksi. Kyseisessä esityksessä kanavoidaan tässä esityksessä vakuutusmaksuihin kohdistuvat säästöt valtiolle ja kunnille.

SAK toteaa myös tässä yhteydessä vastustavansa kanavointia, sillä työttömyysvakuutusmaksut on tarkoitettu ansiosidonnaisten etuuksien rahoittamiseen. Tätä vakuutusperiaatetta ei pidä rikkoa, eikä sosiaalivakuutusmaksuja käyttää muun julkisen talouden vahvistamiseen. Julkisen talouden suora sopeutus tulee tarvittaessa tehdä sosiaalivakuutuksen sijaan menoja leikkaamalla, tuloja kasvattamalla tai niiden yhdistelmällä.

SAK on jättänyt jo aiemmin sosiaaliturvarahastojen menosäästöjen kanavointiin asetetun kolmikantaisen työryhmän raporttiin eriävän mielipiteen yhdessä muiden työmarkkinajärjestöjen kanssa. Järjestöt toteavat julkisen talouden vahvistuvan myös ilman lisätoimenpiteitä, kun otetaan huomioon työttömyysvakuutusmaksujen verovähennysoikeus, työn verotuksen keventymisen työllisyyttä vahvistava vaikutus ja julkisen sektorin työnantajien velvollisuus maksaa työnantajan työttömyysvakuutusmaksua. SAK painottaa, että työttömyysvakuutusmaksuja ei tule käyttää muun julkisen talouden menojen rahoittamiseen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Vanhala Laura
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry